N°. 3893.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden franko p. p. *f* 6.00.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan "het Bureau van DE TIJD."

DONDERDAG 23 FEBRUARIJ.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 22 Februarij.

JOANNES VAN HOOIJDONK, *door de genade Gods en van den H. Apostolischen Stoel, Bisschop van Breda, Huisprelaat van Zijne Heiligheid en Assistent Bisschop bij den Pauselijken Troon.*

Aan de Beminde Geloovigen van ons bisdom zaligheid en zegen in den Heer.

Gods Kerk, gij weet het Bem. Gel. van Ons Bisdom, Gods Kerk op aarde wordt de strijdende Kerk genoemd, omdat strijden tegen den geest des kwaads, en bestreden worden, tot het einde der wereld haar lot en deel zijn zal. Gij-zelven zijt getuigen, hoe allerhevigst die strijd is in onze dagen. Nog onlangs drukten Wij U deswege onze bekommering uit en wekten Wij U op tot bidden. En daar, gelijk het H. Evangelie zegt, *de mond over datgene spreekt, waarvan het harte vol is*, zal het U wel niet bevreemden, dat ook onze Herderlijke Brief, voor de groote H. Vaste, op datzelfde onderwerp neêrkomt. Wij bedoelen de wederwaardigheden van [illegible] den Paus van Rome. Die gebeurtenissen, [illegible] tot den Kerkelijken Staat en tot den H. Stoel, zijn beweenenswaardig, wijl zij het Hart, het Vaderlijke Hart van den vereerden Pius, met droefheid overstelpen en ten zwaarste schokken. Die gebeurtenissen zijn smartvol, omdat zij zoo vele Goeden verdrukken en ter neer slaan. Die gebeurtenissen zijn huiveringwekkend, omdat zij zoo vele ondankbare kinderen der Kerk in tijdelijk en eeuwig verderf storten, en zoo treurige verwoesting in deugd en zeden aanrigten. Die gebeurtenissen zijn ontzettend, omdat zij zoo vele Stichtingen der Godsdienst, zoo vele gedenkenissen der christelijke liefde en edelmoedigheid verderven en te niet doen. Die gebeurtenissen zijn verschrikkelijk, omdat zij de strekking hebben de bestaande orde om te keeren, en de menschelijke Maatschappij in hare diepste grondvesten te ondermijnen en te verdelgen. Die gebeurtenissen eindelijk zijn allervervaarlijkst, omdat zij, naar den mensch gesproken, op den val van het zigtbaar Hoofd der H. Kerk, den Paus, en, bij gevolg, op den ondergang der Katholijke Kerk-zelve gerigt zijn. Bem. Gel., gelijk U uit het H. Evangelie bekend is, riepen eertijds de onthutste Leerlingen tot Jesus: *Heer, behoed Ons, Wij vergaan!* toen zij op het Meer van Galileën, in hun scheepje, het zinnebeeld der Kerk, door den zwaarsten storm beloopen werden. En Wij, zouden ook Wij thans datzelfde noodgeroep niet mogen aanheffen? thans, nu de storm zóó loeit en woedt? nu de Schipbreuk der Kerk, bloot volgens den mensch geoordeeld, zoo nabij is? — o Neen, Bem. Gel., het scheepje van Petrus, de Kerk, kan door stormen van vervolging geslingerd worden, overstelpt worden door golven van verdrukking en geweld, maar vergaan kan dat scheepje niet, omdat Jesus-Christus in wezen met de Kerk is, welke Hij door Zijne waarheid bestraalt, door Zijnen H. Geest bestuurt, door Zijne gratie versterkt en door Zijne almagt bewaart. En zóó zal Hij met haar zijn, al de dagen, tot de voleinding der wereld. Volgens Zijne onfeilbare belofte, zullen de poorten der hel, dat is, alle geweldenarijen of listen, welke de duivel of de booze menschen in het werk stellen, Haar niet overweldigen en verwinnen: Die Kerk is op Petrus, op eene steenrots gebouwd: Zij is onvergankelijk. Meer dan achttien honderd jaren dat God de Kerk bewaarde in het verledene, zijn reeds ten bewijze voor de waarheid van Zijn woord, en strekken ten onderpand, dat Hij Die ook bewaren zal voor de toekomst; TWEE HONDERD ACHT EN VIJFTIG PAUSEN, die van den H. Petrus af tot den tegenwoordigen Paus van Rome Pius IX, de H. Kerk hebben bestuurd, stellen Ons, onder den waarborg der Goddelijke belofte, volkomen gerust, dat ook, na Dezen de H. Petrus, in zijne wettige opvolgers, de Pausen van Rome, voort zal leven; met andere woorden, zij geven Ons de zekerheid, dat, zoo lang de wereld niet vergaat, een Paus van Rome het zigtbaar Opperhoofd der Kerk zal zijn. Nog eens, Bem. Gel., de H. Kerk kan worden vervolgd en bestormd; ook de Paus kan, als Opperherder, van den H. Stoel worden gerukt — als wereldlijk vorst van zijne Staten worden beroofd, — Hij kan door heimelijk of openbaar geweld verjaagd, gebannen of gevangen worden, Hij kan als Martelaar worden gedood, — gelijk in de eerste eeuwen der Kerk met bijna al de Pausen het geval was; maar of Hij nu op Zijnen troon gezeten, in vrede en voorspoed de H. Kerk bestuurt; of, om Goddeloos geweld, in de Catacomben of onderaardsche grotten schuilende, zijn H. Ambt van Opperherder bedienen moet, de Kerk blijft. Het scheepje van Petrus, hoe ook, in deze wereldzee, het onweêr dreigen — de stormen loeijen mogen, het scheepje van Petrus vergaat niet!

Is er nu, van de eene zijde, stof tot droefheid en rouw, in de gedachte aan deze donkere dagen, waarin oproer en barbaarsch geweld, list en meineed, bedrog en logen zamenspannen tegen Jesus-Christus en Zijnen Stedehouder op aarde, tegen Zijne H. Kerk, Onze Moeder — is er stof tot bittere smarten, bij de beschouwing dier alomverspreide werking van het ongeloof, dat door tallooze middelen, vooral door vlugschriften en bladen, de besmetting der Goddeloosheid in zooveel ongelukkige harten overstort, en zelfs weleens welmeenende, doch onvoorzigtige Katholieken verschalkt en op het dwaalspoor meesleept, — is er aldus van de eene zijde stof tot droefheid en smart, Bem. Gel., van den anderen kant blijft er, voor het geloovig gemoed, ook reden en grond van troost en van bemoediging.

Voorwaar, terwijl satan met de booze wereld zamenspant om de rots der Kerk te bestormen, en met Haar den Paus, Gods Stedehouder, te verdelgen, is het vertroostend te zien, dat tegenover die aanvallen, ook het geloof schittert en werkt, en van alle zijden der Katholieke Wereld op het middenpunt der Eenheid, op den Paus, de oogen zijn gevestigd. En hoe algemeen, B. G., hoe teeder is het medelijden, de deelneming in het leed, dat den geliefden Pius zoo ondankbaar wordt berokkend! hoe wordt dat heiligschennige geweld, dat Hij reeds te lijden had, en nog lijden zal, gebrandmerkt en gedoemd! Wat rijzen er tegen de aanranding, ook van zijn tijdelijk gebied, voor Hemel en Aarde plegtige Protesten op! Ziet, M. Br., hoe de vurigste liefde voor den Paus zich, in de schoonste uitboezemingen lucht geeft, — hoe, met woord en daad, het offer van behulpzaamheid aangeboden en gebragt wordt! o Ja, dat alles is troostend voor het Christelijk gemoed, en troostend tevens voor Zijne Heiligheid den Paus, die, als vertegenwoordiger van Jesus Christus onzen God, het voorwerp is van zooveel toewijding, verknochtheid, eerbied, liefde en bewondering. — Hoe groot ook overigens de rampen zijn, die de Kerk bedreigen; hoe zwaar de kwellingen, welke zij lijdt en nog zal moeten verduren; zoo is toch daarbij niet alles verlies en schade, wijl God uit het kwade goed trekt; en, waar bedorvene lidmaten, ten straffe hunner onverschilligheid en ontrouw, wegvallen en vergaan, wint de Kerk veel meer nieuwe frissche leden. Onder den invloed der gratie worden veler harten krachtdadig geraakt, veler oogen voor de waarheid van ons H. Geloof geopend, door het zien en overwegen van den vreeselijken strijd, die tegen de Kerk en haar zigtbaar Opperhoofd gevoerd wordt; waarbij tevens blijkt, dat het Gods vinger is, die hier de zwakheid tegen het geweld staande houdt; en alzoo, Gel. Br., wat bemoedigend is in dezen nood, alzóó wordt de doorteworstelen strijd de aanleiding tot nieuwe zegepraal.

Laat intusschen de verkondigers van het ongeloof, laat de vijanden der Maatschappij en der Godsdienst heimelijk of openlijk juichen, laat hen, gelijk men reeds achttien eeuwen gedaan heeft, zich met de [illegible] vleijen, dat de Kerk, in de [illegible] nabij is aan haren ondergang en bezwijken zal. Wij integendeel zullen de Goddelijke Voorzienigheid aanbidden, en, met christelijk geduld, bij deze groote wederwaardigheden, steeds wegens de einduitkomst gerust zijn. Naar het voorbeeld van die menschen, die getuigen waren bij het wonder behoud van het scheepje in den storm op de zee van Galileën, en die in verbazing zeiden: *Wie is Hij, wijl de winden en zee Hem gehoorzamen?*

Naar dat voorbeeld zullen wij de almagt van Jesus Christus, den Stichter der Kerk, bewonderen en prijzen. Laat de gevaren toenemen, laat de aanvallen allergeweldigst worden, laat de nood steeds hooger klimmen, Wij zullen daardoor zelfs te meer in ons H. Geloof gesterkt worden, te vaster aan die Kerk gehecht blijven, welke, in eene reeks van zoovele eeuwen, allerzigtbaarst door de hand Gods in stand werd gehouden, en ook nu en altijd wordt bewaard, om eenmaal nog te zegepralen over alles wat haar bestreden heeft. — Laat ik, Bem. Br., dit nu nog op uwe harten drukken, dat Gij, wel altijd, maar toch vooral in deze dagen van beproeving en gevaar, met heilige nauwgezetheid zorgen moet om als brave Christenen vroom te leven. Laat ook de vervaarlijke bedreiging van het Evangelie steeds levendig voor uwen geest zweven, dat, als Wij Ons onwaardig gedragen, het rijk Gods, het ware Geloof Ons kan ontnomen worden, om te worden gegeven aan een volk, dat daarvan beter gebruik zal maken en zijne Zaligheid daarmede dankbaar zal bewerken. Nog eens dan Bem. Br., weest getrouw, gebruikt uw onschatbaar talent, gebruikt de Heilige gaven des Geloofs om de werken des Geloofs ijverig te verrigten. De veertig Solemnele dagen, die op handen zijn, vorderen van U, dat Gij, door vasten en versterving, uw weerspannig vleesch kastijden en uwe kwade begeerlijkheden kruisigen zult; onderhoudt en volbrengt dan ook, in dat opzigt, al wat de H. Vaste U voorschrijft. Tracht de Goddelijke gramschap te bevredigen door penitentie over bedrevene ongeregtigheden en zonden; en, om voor U-zelven en voor anderen te overvloediger Barmhartigheid bij God te verwerven, beoefent dan ook, in die heilzame dagen, de geestelijke en ligchamelijke werken van Barmhartigheid, helpt en troost vooral de noodlijdenden, de armen. Bidt daarbij ook veel met Godsvrucht en geloof; het gebed, dat door vasten en aalmoezen wordt vergezeld, heeft geestelijke vleugelen, waardoor het krachtiger en sneller tot vóór Gods troon omhoog stijgt. O ja, Bem. Gel., bidt en smeekt den goeden God, dat Hij zich ontferme over de Kerk, Zijne Bruid. Bidt, dat Hij den Algemeenen Vader der Geloovigen, Zijne Heiligheid den Paus van Rome, versterke en bescherme; dat Hij Hem beware voor aller welzijn en zaligheid. Bidt ook voor Ons, voor de overige Bisschoppen en voor de geheele Geestelijkheid. Bidt voor onzen Koning, voor het Vorstelijke Huis en voor ons dierbaar Vaderland, opdat allen hier Gods zegen en hierna de eeuwige zaligheid mogen verwerven.

Op bijzondere magtiging van Zijne Heiligheid den Paus, verleenen Wij, bij dezen, in de aanstaande veertigdaagsche Vaste, dezelfde dispensatiën en verzachtingen, welke Wij, in de groote Vaste van het laatst verloopen jaar vergunden; terwijl de voorwaarden, daarbij voorleden jaar bepaald, ook dit jaar van kracht zijn. †

Gegeven te Hoeven, den 10 Februarij 1860.

† JOANNES,
Bisschop van Breda.

Op bevel van Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid,
J. STOOP, *Secretaris.*

Wij vernemen met genoegen, dat de [illegible] in de provincie Noord-Braband, voor [illegible] dat den H. Stoel wordt aangedaan, [illegible] levendig is. Te 's Bosch, waar een [illegible] aan Zijne Heiligheid ter teekening [illegible] is eene gift van *drie duizend gulden* [illegible] een onbekenden Katholiek aan den hoogwaardigen pleban Wilmer voor Zijne Heiligheid ter hand gesteld.

Naar men verneemt moet de heer van Hall met de zamenstelling van het ministerie gereed zijn. Heden avond wordt de benoeming in de *Staats-Courant* te gemoet gezien.

Wij vernemen met genoegen, dat de ongesteldheid

van den heer Rochussen, minister van Koloniën, genoegzaam geweken is.

Wat verlustigen zich sommige dagbladen in het dagelijks mededeelen van berigten omtrent de ministeriële crisis! Iederen dag worden anderen namen op den voorgrond gesteld, en elken volgenden wordt berigt, dat de onderhandelingen met die personen weder zijn afgesprongen! Nu laatstelijk vertelt zelfs de *Nieuwe Rott. Courant*, dat men aan het onderhandelen zou zijn met personen, die minder in de politieke wereld bekend zijn.

Wij kunnen de verzekering geven, dat deze berigten niet het minste geloof verdienen, want dat zij voor het grootste gedeelte hun oorsprong vinden in het brein van den berigtgever, die óf eene ijdele nieuwsgierigheid tracht te voeden, óf zich aan staatkundige bedoelingen dienstbaar maakt. (*'s Grav. Nieuwsb.*)

Men meldt aan de *N. R. Ct.*, dat de portefeuille van financiën, in het ministerie van Hall, is aangeboden aan den heer Betz (??). Men voegt er echter bij, dat deze het hem gedane aanbod niet zoude hebben aangenomen.

De *Echo Universel* berigt, dat de heer de Brouwer van Hogendorp volhardt in zijne, in der tijd aan het gouvernement gedane, voorstellen, betreffende den aanleg der Noord- en Noordwestelijke spoorwegen; en dat die heer nu voornemens zou zijn den aanleg van het geheele spoornet tegen zeer aannemelijke voorwaarden op zich te nemen, indien het gouvernement begrijpt de koncessie van al de lijnen aan een enkele kombinatie te moeten geven. Mogt het gouvernement met genoemden heer willen onderhandelen, dan zou hij de schoone betrekking die hij in Rusland bekleedt, ten offer brengen, om zich geheel aan den aanleg der Neêrlandsche spoorwegen te wijden.

Z. M. heeft herbenoemd tot burgem. van Renswoude W. H. Immink, van Heilo en Limmen P. L. Wentholt, en van Wijlré J. P. l'Ortye, alsmede benoemd tot notaris te Wolvega S. S. Tromp; en bevorderd tot komm. der Militaire Willemsorde den luit.-gen. J. van Swieten.

SCHIEDAM, 21 Febr. Gisteren had alhier eene vreeselijke gebeurtenis plaats: twee meesterknechts, van twee naast elkander gelegen branderijen, schijnen zich des morgens tusschen 10 en 12 ure naar een dier branderijen begeven te hebben. Zij moeten toen een luik van een zoogenaamd grondvat hebben geopend, vermoedelijk met het plan om dat vat, dat lek was en in geen vijf jaren gebruikt werd, na te zien. Hetzij door bedwelming of door welk ander toeval dan ook, wat zich slechts bij gissing laat opmaken, zijn beide in het vat geraakt; althans, toen men na 12 ure in de branderij kwam, vond men beide personen in het vat op den grond liggende, gestikt, vermoedelijk door de stikstof in het vat aanwezig, waarin bovendien 2 voet water stond. Een der ongelukkigen laat eene weduwe met zes kinderen na; de andere was slechts vijf maanden gehuwd.

ROTTERDAM, 21 Feb. Ter markt van heden waren de prijzen der Boter: 1ste kwal. *f* 62, 2de kwal. *f* 59, 3de *f* 56.

GORINCHEM, 20 Feb. De marktprijzen van heden waren als volgt: Tarwe *f* 8 a *f* 10; Rogge *f* 6 a *f* 7.25; Gerst *f* 5.10 a *f* 6; Haver *f* 2.80 a *f* 3.60; Boonen *f* 7.75 a *f* 8; Boter *f* 1.10 a *f* 1.20 per Ned. ℔; Eijeren *f* 2.60 de 100 stuks; Aardappelen *f* 3 a *f* 4.

De aanvoer van granen was gering en dien ten gevolge genegen koopers. De prijzen van het vee waren merkelijk lager, bij veel handel en goeden aanvoer.

Verovering van Boni.

BATAVIA, 24 Dec. 1859.

(*Vervolg en Slot.*)

Onze verliezen, hoewel betrekkelijk gering, dragen evenwel blijken van den ernst der verdediging en de stoutheid van den aanval. Bij het 4de bataillon zijn gevallen 3 gesneuvelden en 17 gekwetsten. Onder de laatsten behooren de majoor C. M. H. Kroesen, wien een geweerschot in de borst door en door en een ander in den regterarm getroffen heeft. Gelukkig zijn geene edele deelen geraakt. De eerste luitenant A. J. Roijen bekwam een schot in den regterschouder en een ander in den regterarm. De overige gekwetsten van dit bataillon zijn het allen vrij ernstig, naar het meerendeel niet met levensgevaar.

Bij de kavallerie sneuvelde een ruiter, en werden drie ruiters en vijf paarden gewond, allen door lans of kris. Ook de eerste luitenant Koenen werd door een krissteek in den regter onderbuik gewond. Twee Europeanen zijn later aan hunne wonden overleden.

Bij de andere korpsen werden geene verliezen geleden.

De overwinning was volkomen en de vijand van zijne natuurlijke terugtogtslijn afgesneden. Zij kon goede uitkomsten doen verwachten. Na de noodige zorg voor de gekwetsten genomen, en zich van het geheel verdwijnen des vijands verzekerd te hebben, werd de marsch naar Palakka voortgezet, waar de troepen omstreeks 2½ uur in den namiddag aankwamen, maar geene huizen genoeg vonden, om met de koelies mede gerekend, om drie duizend man en meer dan drie honderd paarden, onder dak te brengen; er werd echter goed water gevonden. Nu schoot niets anders over, dan het grootste gedeelte der troepen te doen bivouacqueren. Een zware stortbui, welke ruim 2 uren duurde heeft deze gebrekkige legering ingewijd. Eerst den volgenden dag kon aan het maken van eene beschutting gewerkt worden, hetgeen het doen eener verkenning tot in de nabijheid van Pasempa verhinderde, ook wijl geene genoegzame levensmiddelen in het bivouac konden aangevoerd worden, om onmiddelijk weder in beweging te gaan. Hiermede werd echter niets verzuimd zooals hieronder zal blijken. Buitendien was het verzorgen der gezondheid en voeding der troepen, eene onvermijdelijke en eerste pligt.

Deze omvattende beweging met imposante magt, welke gedeploijeerd werd en die gewoonlijk nog overschat wordt, benevens de kordaatheid van de aanvallers, moet den vijand bevreesd gemaakt hebben voor zijnen terugtogt.

Na een kwart uurs hevig gevecht verliet hij zijne verschansing en was hij waarschijnlijk willens naar Pesempa terug te trekken, waar zich de Koningin nog bevond. Maar daar stootte hij op de kavallerie, die veel moeite had gehad om door de versperringen te komen; welke tusschen de Kampong Bola Salimpa en de Salimpa en de linie aangebragt waren, en deze als het ware vereenigden en tot één stelsel van verdediging maakten. Dit oponthoud gaf aan de hoofden (1) gelegenheid te ontsnappen, maar verhinderde niet dat de kavallerie, die zich uitmuntend gedroeg, vele vijanden nedervelde, want pardon hoewel aangeboden, werd niet aangenomen. Hier deed zich de stoutmoedigheid van het volkskarakter weder kennen. Hoewel het leven kunnende redden door de wapens weg te werpen en zich over te geven, heeft geen enkele pardon willen aannemen. Met een steek- en verscheidene werplansen gewapend, heeft geen der Bonieren, die onder het bereik der kavallerie was en niet meer ontkomen kon, gepoogd zich door te loopen aan zijn lot te onttrekken. Langzaam terugtrekkende en de ruiters, die te nabij kwamen, eene lans toewerpende, die bijna altijd trof, hetzij ruiter, paard of harnachement, verdedigden zij zich zoo lang zij konden en tot zij nedergeveld werden, hetgeen meestal plaats had door sabelhouwen, die eenen dadelijken dood gaven. Volgens de verklaring van den generaal heeft de kavallerie dien dag gewigtige diensten bewezen.

De massa der vlugtelingen, zich den terugtogt door de kavellerie afgesneden ziende, keerde in de kampong terug, om onder bescherming van haar geboomte noordelijk in de rigting van Tjinrana te trekken. Eenige kartets-granaten door de sektie houwitsers à 12 duim van de 6pd-batterij den vlugtenden nagezonden, overhaasten den terugtogt.

Hoe groot het aantal verdedigers der vijandelijke versterking geweest is, is niet, zelfs niet bij benadering te te schatten. Men weet alleen, dat zich de voornaamste hoofden als aanvoerders in de versterking bevonden en dat zij aan de verdediging van Boni en van Pasempa groote waarde hebben gehecht. Als aanvoerders zijn genoemd:

1. Aroe Oedjong, waarnemende toenulalang (rijksbestuurder), en broeder van den overleden koning Aroe Poegie Matinro Riadja Benting, de echtgenoot van de regerende koningin.

2. Aroe Petodjo, de bevelhebber der Bonische strijdmagt.

3. Datoe Sawito, de toemalampona Toewangké (zooveel als tweede bevelhebber).

4. Arong Palongke, den broeder van den grootvader n°. 1.

5. Aroe Goelong Doelang van Awangtangke (deze prins behoort te Sopeng te huis).

6. Aroe Kaloekoe, doelang van Petong Paloë (deze prins behoort onder Loewoe en heeft bij de vlugt zijn vlag verloren).

7. Aroe Rappang, de broeder van n°. 2; deze wordt gezegd te zijn gesneuveld.

Aroe Palakka, die zijn togt van Sindjai naar Badjoa over land zonder hinder volbragt, zond nog denzelfden dag van het gevecht zendelingen uit om met het volk in aanraking te komen, maar vond alle kampongs verlaten.

Reeds den volgenden dag echter meldde zich aan onze voorposten aan de Bonier Ambe-Kampa, zeggende door de onderhoofden en de bevolking van p. m. 50 groote en kleine kampongs afgevaardigd te zijn, om te vernemen of de bevelhebber der Nederlandsche strijdmagt genegen was hunne onderwerping aan te nemen. Hij was overtuigd, zeide hij, dat de mindere hoofden, vooral het volk rust en vrede verlangen, en berigte, dat de koningin, dadelijk bij het vernemen der geledene nederlaag met haren oom Datoe Sawito en haren halve broeder Datoe Sailong en den pagawe van Boni, schoonzoon van Datoe Sawitoe naar Sodeng of Kadjoe (Wadjoe), welke der beide plaatsen wist hij niet, had begeven, dat Aroeng Oedjong naar Amalie, een dag reis van Boni, was gevlugt; dat de adat de koningin gevolgd was om haar ingevolge de lands gebruiken op hare reis te vergezellen en tot hoede te dienen, maar dat naar zijne overtuiging de adat spoedig zou terugkeeren.

Reeds had de generaal aan de adat van Boni onder dagteekening van den 7den December eenen brief gerigt om dit ligchaam den vrede te beloven, zoo men in onderwerping kwam en zich eenen anderen vorst koos.

Overeenkomstig dien brief werd aan Ambé-Kampa geantwoord, dat de bevolking, mannen, vrouwen en kinderen, gerust naar hunne kampongs konden terugkeeren en hun geen leed zou worden gedaan, maar zij integendeel zou worden uitgenoodigd, den veldarbeid, de visscherij en andere neringen te hervatten, als of geene vreemde troepen in de nabijheid gelegerd waren.

Den 8sten Dec. kwamen andere en meer voorname personen hunne onderwerping aanbieden, als Aroe Maleh, Soeloewatang, Maleh en Aroe Soga, welke voorname hoofden zijn, en tot de Toerae Katie of het lijfvolk der koningin behooren, benevens de zoon van Poengawa Matee Rowe Rie Patempa Daing Madawe en zekere Iman Soera, die mindere hoofden, maar toch lieden van aanzien zijn.

Den 9den dezer begaf zich de generaal met drie kompanjiën van het 11e betaljon infanterie en eene kompanjie kavallerie naar Pasempa, om de positie te verkennen en haar binnen te trekken, als zij verlaten of ligt neembaar was.

De benaming van Pasempa, het sterke, verdient deze plaats volkomen.

Het acces is uiterst moeijelijk en langs de twee bestaande wegen, die de generaal volgde, den een in het gaan, den ander in het terugkeeren, schier onmogelijk; de mortieren zouden echter zonder veel moeite kunnen doorgebragt worden. De eerste weg, die het minst moeijelijk maar het langste is en waarmede, zoo beweerd wordt, de positie wordt omgegaan, heeft meer de infanterie negen marschen vereischt. De kavallerie heeft dien in 6½ uur tijds gedaan. Het bleek echter onjuist te zijn, dat door dezen weg de positie omgegaan kan worden. De beide wegen loopen op 3 à 4 palm vóór de positie te zamen en naderen de positie in front, waar zij buitengewoon sterk is. De andere weg, hoewel door een moeijelijker terrein loopende werd door de kavallerie in drie en door de infanterie in vijf uren tijds afgelegd.

Als men de positie op een half geweerschot afstands genaderd is, moet men haar aan den rand van een ravijn over eenen uiterst moeijelijken rotsachtigen weg, waar men niet dan man voor man en met voorzigtigheid gaan kan, langs marcheren, in dier voege dat goede schutters achter de borstweer, aan de andere zijde van het ravijn geplaatst, de naderenden één voor één kunnen nederleggen.

Aldus eenige honderde passen doorgemarcheerd hebbende, trekt men over het ravijn en moet men dan de eigenlijke borstweer, die eenige passen teruggetrokken en steil opgezet den weg domineert, langs trekken, dan vindt men eene versperring of poort met kanon gewapend in den vorm eener kazemat en zoo smal, dat niet meer dan twee mannen in front er door kunnen. Daar opgehouden wordende zou de vijand, door de steenmassa naar beneden te storten, alles verpletteren wat er onder staat. Dit defilé doorgekomen zijnde, ontmoet men, op twintig à dertig schreden andere vierkante versterkte ruimten, die alle op zich zelf staande werken zijn maar tot het algemeen systeem behooren. Dan komen weder ledige ruimten met hier en daar in het gewas verborgene positiën. Eindelijk nadert men het reduit, waar het verblijf was der Koningin, dat meerdere zich onderling verdedigende versterkingen uitmaakt.

Men mag dus veilig aannemen, dat het verlaten der versterking ons veel verlies gespaard heeft.

Door vlugtelingen van de geledene nederlaag onderrigt en te regt beducht, dat zij bij het nemen van Pasempa, in onze handen vallen zou, had de Koningin in aller ijl de plaats verlaten. Zoo overhaast was hare vlugt, dat op weinige passen van hare woning, haar draagstoel gevonden werd, dien zij verlaten en voor een paard verwisseld heeft, omdat het eerste vervoermiddel niet snel genoeg was, en zij in den waan moest verkeeren, dat onze troepen in aantogt waren.

Behalve de woning van de Koningin, zijnde een gewoon bamboezen gebouw van Makassaarsche bouwtrant, waren geen andere dan 5 à 6 huizen in de reduit, benevens eene raadzaal met eene verhevene zitplaats, zeer gelijkende op de kansels, die men in de Javasche tempels soms aantreft. Alles was ruw en uit wild hout vervaardigd.

In de woning der Koningin werden 80 geweren gevonden, die voor de verdediging van het reduit bestemd schenen, en wijders al hare kleeding, have en goed. Naar hetgeen dat nog — alles ingepakt — gevonden is te beoordeelen, kan zij niets, dan hare rijkssieraden, voorwerpen van waarde medegenomen hebben. Er heerschte

(1) De hoofden, dat zijn de Krains en Danges en hunne zoons, vechten altijd te paard en de minderen te voet.

eene groote verwarring, alles was ingepakt voor eene verhuizing, maar had, wegens de overhaaste vlugt, moeten blijven staan. Hoewel daar eene menigte zaken gevonden zijn, die veel geldswaarde vertegenwoordigen, waren er toch geene kostbaarheden. Lijnwaden, dekkleeden, gordijnen en dergelijk inlandsch huisraad, koperwerk en honderde kleinigheden, die niet genoemd kunnen worden, maakten de gevonden bezitting uit: stoelen, tafels, ledekanten waren niet aanwezig. Het was eene inlandsche huishouding in hare geheele oorspronkelijkheid. De defensieve wachthuizen in het front der versterking werden aan de vlammen prijs gegeven.

Na dezen togt naar Pasempat betrok de generaal weder zijn hoofdkwartier te Palakka, om van daar uit de operatiën voort te zetten.

De hierboven vermelde zoo gunstige uitkomsten, welke door onze troepen verkregen zijn, moeten, volgens verklaring van den bevelvoerenden generaal, ten deele ook worden toegeschreven aan de verrigtingen van de eerste expeditie; — vermits de indruk, welke toen reeds door onze wapenen van de zee- en landmagt verkregen is, en het versterkte punt te Badjoa, gewis niet zonder invloed op de tegenwoordige operatiën geweest zijn.

De telegraaf meldt heden het volgende:

LONDEN, 22 Febr. In de gisteren avond gehouden zitting van het Lagerhuis vroeg de heer Polk, of de mededeeling door de Fransche Regering aan lord Cowley gedaan, bevatte: dat Frankrijk Savoye verlangt indien Midden-Italië bij Sardinië wordt ingelijfd. Lord John Russell heeft verklaard op deze interpellatie te zullen antwoorden in de volgende week, bij de behandeling van het voorstel des heeren Kinglake betreffende Savoye.

WEENEN, 22 Febr. Volgens de *Wiener Zeitung* blijft de vraag, of de Israëliten ook bevoegd zullen zijn grondbezit te verwerven in die gedeelten van den Oostenrijkschen Keizerstaat, welke niet genoemd zijn in de gisteren vermelde keizerlijke verordening, ter beslissing overgelaten aan de vergaderingen der landsvertegenwoordiging, die later zullen worden bijeengeroepen.

BERLIJN, 22 Febr. De onderhandelingen tusschen de groote mogendheden over het punt om de zaken van Italië voor de [illegible] te brengen worden met ijver voortgezet. Over de grondslagen eener konferentie is men echter nog geenzins eenstemmig.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 21 Feb. De cirkulaire, waarin de heer Rouland, minister van Onderwijs, den Franschen bisschoppen de les opleest, is een zeer uitvoerig stuk. De minister vangt aan met een geschiedkundig betoog, waarin hij tracht te bewijzen dat de oude Fransche Koningen, te beginnen met den H. Lodewijk, van oordeel waren dat de Pausen veel te veel te zeggen hadden, en hun invloed trachtten te temperen door in vele opzigten de bisschoppen aan den Staat ondergeschikt te maken. Na hierover in een aantal verwarde en taaije volzinnen te hebben uitgeweid, erkent hij dat de tegenwoordige kwestie eene geheel andere is. Want zegt hij:

„Wat geldt het dan eigenlijk? Bestaat er tusschen den Keizer en den Paus een dier godsdienstige kwestiën, welke de gemoederen beroeren? Is het 's Keizers bedoeling de leerstellingen der Katholieke godsdienst aan te randen of de Kerk en het geestelijk gezag van den H. Vader omver te werpen? Neen, van dat alles bestaat niets. De Keizer is niet in strijd met den Paus, die, eeniglijk beschermd door de Fransche troepen, te Rome rustig regeert; er bestaat geen verloochening zijner tijdelijke regten, minder nog van zijn geestelijk gezag; maar er bestaan staatkundige gebeurtenissen, nopens welke van weerszijden de meening verschillend is.

Na deze opmerking eindigt hij aldus:

„Gematigdheid zal in Frankrijk beter de zaak des Pausen dienen dan de geest van beroering, dien men zou willen aankweeken. Ten behoeve der zaak is 't niet noodig den ijver den levenden te ontvlammen, noch de assche der dooden te verontrusten. [zinspeling op den Bisschop van Orleans]. De betreurenswaardigste misslag, die tegen de godsdienst kan worden begaan, zou zijn in haren naam burgerlijke tweedragt op te wekken. Ik erken gaarne, Monseigneur, dat de groote meerderheid der geestelijkheid dergelijke klippen door haar voorbeeldig gedrag heeft weten te ontwijken. Maar het zij mij vergund met innig leedwezen te zeggen dat enkele geordende en wereldlijke geestelijken, die zich niet kunnende onthouden van de opgewondenheid welke het land afkeurt, van de vrijheid des kansels misbruik hebben gemaakt om zich over te geven aan kwetsende zinspelingen en misdadige uittarting. Ik reken, monseigneur, op de gevoelens van matigheid en liefde, waardoor zich het episkopaat steeds onderscheiden heeft, om op den weg van het Evangelie en van den pligt die personen terug te brengen, welke er van afwijken. Gelieve hun al de diensten te herinneren, welke de Keizer aan de godsdienst heeft bewezen en die hij den H. Stoel nog bewijst. Dat zij zich herinneren, dat wij allen, priesters en leeken, burgers van denzelfden staat zijn, en dat, is de geestelijkheid aan het Opperhoofd der Katholieke Kerk, die in het Vatikaan troont, de diepste vereering schuldig, zij den vorst van Frankrijk, die in de Tuileriën zetelt, eerbied en trouw, schuldig is. 't Is alzoo dat men voor de godsdienst heillooze, voor de rust van den Staat nadeelige beroeringen voorkomen zal. Immer zal de Keizer zich gelukkig achten de Fransche geestelijkheid te beschermen; maar hij wil in aller belang, met kracht de handhaving en uitvoering der wetten, en 't is zijn stellige verwachting dat het episkopaat zijnerzijds zijne roeping tot behoud van orde, vrede en verzoening zal vervullen."

— Behalve de cirkulaire van den minister van Openbaar Onderwijs verdient opgemerkt te worden een artikel van den heer Grandguillot, getiteld: „Aan wien de schuld?" Dat artikel is een nieuw kommentaar van de heeren de Thouvenel's dépêche aan den Franschen ambassadeur te Rome en tracht te bewijzen dat de verantwoordelijkheid der tegenwoordige gebeurtenissen niet op het Fransche goevernement kan neerkomen. Men leest daarin:

„Eenerzijds is het keizerlijke Frankrijk, aan de oude overleveringen der monarchie trouw blijvende, naar de Lombardische vlakten geijld om er het Europesche tegenwigt te verdedigen. Anderzijds heeft het Romeinsche goevernement, de lessen der geschiedenis en zijne oude politieke grondstellingen vergetende, gemeene zaak gemaakt, zoo niet gewapenderhand, ten minste met hart en ziel, met die mogendheid, welke de H. Stoel, tot zijn eeuwige eer, gedurende twee eeuwen bestreden heeft."

Men ziet dat de *Constitutionnel* in zijne aantijgingen tegen den H. Stoel nog verder gaat dan de dépêche. De konkluzie van dat blad vindt men in deze woorden: „Het is uitgemaakt dat de verantwoordelijkheid der in de Romagna ontstane gebeurtenissen voortaan slechts neer kan komen òf op de eerzucht van Oostenrijk òf op de zwakheid van den H. Stoel."

— Men spreekt van eene cirkulaire des ministers Billault aan de prefekten, waarin hij dezen, met het oog op de verspreiding der vlugschriften van de geestelijkheid, herinnert, dat, wanneer dit zonder wettige vergunning geschiedt, de wet het niet gedoogt.

— Eene petitie aan den senaat is opgesteld, waarin deze vergadering herinnerd wordt de beschermster der openbare vrijheid te zijn en, aangezien de gewetensvrijheid alleen de Pauselijke onafhankelijkheid kan waarborgen, wenschen de onderteekenaars dat de senaat aan de regering doe opmerken hoe strijdig hare staatkunde met de belangen van het Pausdom is.

— Aan de *Indépendance belge* wordt geschreven, dat de Fransche regering, al heeft 't ook den schijn niet, langzaam maar zeker naar haar doel, met betrekking tot de inlijving van Savoye, voortschrijdt, dat in de openingsrede van het Wetgevend Ligchaam daar toespeling op gemaakt zal worden, en men het met de Engelsche regering in dit opzigt eens is.

— *Le Journal des Villes et Campagnes*, heeft der regering de wet in het geheugen gebragt, waarbij de konfiskatie van partikulieren eigendom is afgeschaft; daar een dagblad niets anders is dan partikulier eigendom, mag de regering ook dit niet opheffen, zonder de eigenaars schadeloos te stellen.

Het is zeer waarschijnlijk, dat de regering aan *Le Journal des Villes*, door het opheffen van dat blad, praktiesch zal bewijzen, dat zij van een ander gevoelen is.

— Verscheidene bladen hebben, met opzet of uit onwetendheid, het gerucht verspreid dat de heer Louis Veuillot 1000 Louis d'or van den Koning van Napels ontvangen heeft, wegens zijn ijver voor de Katholieke zaak. Bij de afwezigheid van den heer Louis Veuillot, is zijn broeder Eugène hiertegen opgekomen en heeft in nadrukkelijke bewoordingen verklaard dat, zoo er veel pennen gevonden worden die voor vorstengunsten hunne diensten veil hebben, dit geenszins met die van zijnen broeder het geval is. De heer Louis Veuillot heeft steeds, ingevolge zijne overtuiging gehandeld en het sprookje der duizend goudstukken is door kwaadwilligheid uit de lucht gegrepen. De groote bladen en hunne napraters worden door den heer Eugène Veuillot behoorlijk te regt gezet.

— Uit Rome wordt het volgende gemeld. De Kardinaal-minister van Oorlog meent binnen weinige dagen over 35,000 man troepen te kunnen beschikken.

— Den 18n dezer, hebben 25 Katholieken, als zoodanig afgevaardigd, van hunne Engelsche geloofsgenooten, den Paus een adres van trouw doen toekomen. De Paus heeft in dit bewijs van gehechtheid een grooten troost gevonden.

Naar luid van tijdingen uit Bologna betreuren de boeren het verlies der pauselijke regering.

Het revolutionnaire leger ontvangt aanhoudend versterkingen.

De aartshertog Maximiliaan heeft aan de pauselijke regering 2000 kapotjassen doen toekomen voor hare troepen.

— Uit Turijn wordt gemeld, dat het ministerie van Oorlog veel grooter aankoopen laat doen dan eerst gemeld was. In plaats van voor twee millioen franken paarden, koopt men voor het dubbele dier som. Een buitengewoon krediet van 18 millioen is aan dat ministerie toegestaan. Men beraadslaagt over het vestigen van een depôt van levensmiddelen, dat voor minstens eene maand in de behoeften van 120,000 man en 24,000 paarden kan voorzien.

— Brieven uit Madrid deelen de voorwaarden mede, waarop de Koningin vrede wil sluiten met de Marokkanen, die hieromtrent onderhandelingen hebben aangeknoopt met maarschalk O'Donnell. Spanje eischt afstand van het vermeesterde gebied tusschen Ceuta en Tetuan; eene oorlogsvergoeding van 400 millioen realen; geheele voldoening aan de Spaansche vlag; afstand van een voldoend gebied om de plaatsen, welke aan Spanje behooren te omringen; een onzijdig gebied tusschen de Spaansche en Marokkaansche bezittingen; verzekering dat de Spaansche bezittingen in 't vervolg niet meer zullen verontrust worden; het regt voor Spanje om ter plaatse, waar het dit geschikt zal oordeelen, agenten in Marokko aan te stellen. Generaal Ustariz, overbrenger van dat antwoord, is den 15n Februarij van Madrid naar Tetuan vertrokken.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		21 FEBR.	4½ u.	gebl
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.	106 a		
Nederl. Bank	4			
Nederl., Werkel. Schuld a	2½ pCt.	64¾	64 13/16	64¾
Dito Dito	3	75⅞	76	
Dito Dito	4	98⅛		
Oost-Ind. Leening	4			
Amortis. Syndik.	3½			
Handel-Maatsch. op rescontre		125¾		
Aand. Holl. Spoorweg.				
Leening idem	4½ pCt.			
Aand. Rijn-Spoorweg	4½			
België, Cert. Adm. B. bk.	2½			
Dito bij *Rothschild*	2½	51¾		
Frankrijk, Certifikaten	3			
Spanje, Obligatiën	1¾	33⅝	33 11/16	33 11/16
Dito	3	44 5/16	44⅜	
Dito Binnenl.	3	43 3/16	43¼	43 3/16
Amortisable Schuld				
Bewijzen Coupons		4⅝	4 11/16	
Portugal, Obligatiën	3 pCt.	43 13/16	43⅞	
Dito 1856/1859	3	42¼		
Dito Uitgestelde				
Rusl. Obl. bij *Hope en C°.*	5 pCt.	103½	123⅝	
Dito bij idem 1828/1829	5	102		
Cert. bij idem 1831/1833	5	84¾		
Dito bij idem 1840	4	79⅝		
Dito bij *Stieglitz*	4			
Dito Nieuwe	4			
Dito 5de Serie	5	89 15/16	90	
Dito 1855, 6de Serie	5	99⅝	99¾	99⅝
Dito adm. te Hamburg	5			
Dito dito te Londen	5			
Dito dito dito	4½	94¼		
Dito dito dito	3	62⅛		
Inschrijving in Assignat.	6	60½	60¾	60¾
Certifikaten van dito	6	61¼		
Spoorweg Aktiën	5			
Polen, Aand. 1835, fl. 500	ƒ			
Obligatiën	4 pCt.	77⅛		
Pruissen, Obligatiën	4½			
Dito 1859	5	101¾	101⅞	
aandeelen 1854	3½	205		
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5			
Dito dito	4	47		
Dito Metalliek	5	48 5/16	48¾	48¾
Dito dito	2½	26 5/16	26⅜	26⅜
Dito Rente Amsterdam	5	70⅞	71	70 15/16
Dito Nationale 1854	5	54 5/16	54¾	54 11/16
Weener Bank-Aktiën	ƒ	756	758	
Dito Aand. fl. 250, 1839				
Dito dito 250, 1854	4 pCt.	246	248	
Beijeren, Spoorweg Aandeelen				
Napels, Cert. bij *Lam. en B.*	5			
Dito bij *Rothschild*	5			
Denemarken, Oblig. te Lond.	5			
Dito	3	99⅛		
Braziliën, Geldl. 1824 v. £100	5			
Dito 1839 van £100	5			
Dito 1843 £100	5			
Dito 1852	4½			
Dito 1858	4½			
Sardinië	5			
Peru, Geldl. 1854	4½	90		
Dito te Parijs				
Ecuador, Oblig. 1855	1			
Venezuela Obligatien	3	25¾	25 13/16	
Dito	1½	13 11/16		
Grenada, Obligatiën	4	14 9/16	[illegible]	
Dito Uitgestelde		4⅝	[illegible]	
Mexiko Obligatien	3	20½	[illegible]	20½
Nrd. Amer., Ph. *Hope en C*, Lr. A		[illegible]		
Dito dito	[illegible]			
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.	30		
Illinois Spoorweg-Aandeelen				
Dito Oblig. Consol. [illegible]	[illegible] pCt.	81½	81⅝	
Galvest. Spoorweg Oblig.	8	25	30	29
[illegible]	5	101½		
Louisiana [illegible] Geldl. 1825	5			

Handel-Maatsch. pr. kontant —; dito Leening 1858 [illegible]; Russ 6e Spoorweg volgefourneerde 213½, 14; [illegible] Hypotheek 4½ pCt. —; Fr. Oost. Spw. Oblig. bij Hope 3 pCt. —; 4½ pc. Eng. Rijn —.

Met uitzondering der Galveston Spoorweg Aandeelen, die op een ongunstig berigt heden nagenoeg 20 pCt. lager zijn verhandeld, was overigens de markt in meer vaste stemming.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 2½ pCt., Diskonto 3 pCt.

VOORLOOPIG BERIGT DER BEURS van 22 Februarij tot 3¾ ure.

Nederl. Werkel. Schuld à 2½ pc. 64¾; Aand. Handel-Maatsch. —, Spanje, Binnenl. 3 pc. 43 7/16; Rusl., Obl. bij Hope en C°. 5 pc. 103⅝, Cert. bij Stieglitz 1855, 6de serie 99⅝, 5 pc. Oostenrijk, Met. 5 pc. 49¼, dito 2½ pc. 26⅝, dito Rente Amst. 5 pc. 71¼, dito Nationale 1854 5 pc. 55⅛.

Wisselkoers.

2/m. Parijs	f 55 5/16	2/m. Livorno	f 38¼
Zigt "	" 55 11/16	" Napels	" 78¼
2/m. Bordeaux	" 54⅞	3/m. Petersburg	" 167
½/m. "	" 55¼	6/w. Weenen	" 86
3/m. Madrid	" 239	" Augsburg	" 99
" Cadix	" 240	" Frankfort	" 99½
" Sevilië	" 237	2/m. Hamburg	" 35
" Bilbao	" 237	Zigt "	" 35 3/16
" Lissabon	" 40⅜	2/m. Londen	" 11.60
" Porto	" 40¼	Zigt "	" 11.67½
2/m. Genua	" 45½	Rotterdam	" ¼

BUITENLANDSCHE BEURZEN

ANTWERPEN, 21 Febr. België 2½ pc. 55½: 4½ pc. 97½ Metal. 51, 51¼ p; Nation. 57¾ p, Spanje 1½ pc. 33¼ p; 3 pc. 43¾ p

PARIJS, 21 Febr. 3 pc. Rente 68.00; 4½ pc. id. 97.85, Fr.-Oost. Spoorw. 502.—; Credit mobilier 750.—; 3 pc. Spanje 43¾; 1¾ pc. id. —; Spanje Cred. —.—; Passive —; Russ. Spoorw.-Aktiën 481; Rom. Leening —.

LONDEN, 21 Febr. Cons. 94⅞ a —, Braz. 5 pc. —; 3 pc. Mexiko 21¼ a —; 4½ pc. Peru 94⅞. 3 pc. id. —; 4½ pc. id doll. bonds —. 3¾ pc. Grenada — a —; id. uitgestelde — a —. 2½ pc. Venez. — a —; 1 pc. id. — a —, 3 pc. Port. — a —; 3 pc. Spanje — a —; 1¾ pc. id. — a —; Coupons — a —; Amortis. — a —; 4½ pc. Russen — a —; 5 pc. id. — a —; 2½ pc. Holland 66¼ a —; 4 pc. id. 102 a —; Illinois Shares 56 a —; id. 7 pc. Oblig. 80 a —; Sardinië 85 a —; Ecuador — a —.

WEENEN, 21 Febr. Met. 5 pc. 69.50; 2½ pc. —.—; Nat. 77.80. Loten 1854 4 pc. —; Bank-Aktiën 863; Noord-Baan-akt. 197; Oosteur. Cred. Loten —; Cred. Anst. 195.—, O.-Fr. Spoorw.-akt. 262.—; Lomb. Venetiaans. —.—, Nieuwe —.—; Wissel op Londen 3/m. 13.12½; Parijs —.—; Frankf. —; Amst. —.—; Goud 31.50; Zilver —.

BERLIJN, 21 Febr. Metalliek 5 pc. 51½; Nationale 58¾; Stiegl. 5de serie 94¾; 6de id. 105; 5 pc. Eng. uss. 105¼; Nieuwe 3 pc. 63½; Pruiss. Staats. 4½ pc. 99¾; id. Nieuwe 5 pc. —; Fr. Oost. Spoorw. —; Credit —, Wissel op Londen 2/m. 6 th. 6.18⅛. Parijs 79⅛; Hamburg 150⅛, Amst. zigt 141⅞, 2/m. —, Weenen 74¾, Petersburg 96½.

HAMBURG, 21 Febr. 4 pc. Rusland 60¼, 4½ pc. id. —, 3 pc. Spanje 40¾, 1¾ pc. id. 31½, Vereinsb. 98¾, Noord-Duits. bank 84½, Mexikanen —, Wissel op Londen 3/m. 13.2⅛, Amst. 35.75, Diskonto —.

FRANKFORT, 21 Febr. Metalliek 5 pc. 50⅜ Nation. 56⅝, Cred. Akt. —, Spanje 3 pc. 43⅛, 1¾ pc. 33½, Bankakt. —, Wissel op Londen 116⅞, Weenen 88; Parijs —, Diskonto —.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	f 21,80	à —	Pruissische	f 34 7/8	à —
Napelsche	" —,—	" —	Spaansche	" 2,39	" —
Div. in £ᵉ.	" 11,57½	" —	Hamb. Russ.	" 32½	" —
Eng. Russen	" 11,57½	" —	Russ. in Z. R.	" 33¾	" —
Fransche	" 55¼	" —	" " P. R.	" 9⅝	" —
Belgische	" 55¾	" —	Polen " Fl.	" 26⅞	" —

Buitenl. Spanje f 55⅛. Nation. Met. d°. 1 Julij 1859, f 28.45.

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIËN.

Stukken à f 10 per Stuk	f 9,60 à 9,70
Oude Gerande Dukaten	" 5,50 " 5,60
Wigtige Souvereinen	" 11,65 " 11,75
" Pistolen	" 9,50 " 9,60
Stukken van 20 Franks	" 9,25 " 9,35

Baren Goud en Speciën à f 1442,60 per Ned. ℔ fijn 9¼ à 10¼ pc.

ZILVEREN SPECIËN.

Piasters per Stuk	f 2,55 à 2,60
Stukken van 5 Franks	" 2,33 " 2,36
Brabandsche Kroonen	" 2,65 " 2,70
Fransche	f 2,70 f 2,75
Pruissische Daalders	" 1,75 " 1,78
Zilver 1000 à 980	" —,— " —,—
" 900 " 700	f 104,20 à 105,—

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 20 Februarij.

Tarwe onveranderd: 132 ℔ Pools. f 332; 127 ℔ dito f 305. Rogge prijshoudend: 119 ℔ n. Petersburg f 195.

ROTTERDAM, 21 Febr. Tarwe: 128/2 ℔ j. witb. Poolsche f 335; 162/2 ℔ [illegible] Bovenl. Ris f 315, 156, 158/2 ℔ n. dito f 283, 295. — Rogge: 142/2 ℔ Petersb. f 193 bij partij, 156/2 ℔ Pruiss. f 240, 134/2 ℔ Straalsunder f 225.

SCHIEDAM, 21 Febr. Rogge. Verkocht: 143/2 ℔ Reval f 212 6/w. — Gerst: 128/2 ℔ Kalkau f 195 3/m. — Moutwijn f 13,25; Jenever f 18,75; Amst. Proef f 20,— per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting. Spoeling f 1,60 per kel.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 22 Februarij.

BEVALLEN (19 Febr.): S. J. Beer, geb. Snoek, D. - J. A. D. Verhoop, geb. Fischer, Z. — (20 Febr.): M. C. van Bijlevelt, geb. Dammers, Z.

OVERLEDEN (18 Febr.): J. A. T. van der Marck, 41 j.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

Bij PENZANZE, 18 Febr. Suzanna Elsina, Krans, Antw. n. Greenock.

UITGEZEILD:

TEXEL, 21 Febr. Visser, Willem Frederik, Suriname. - S., Diana, id.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 22 Februarij, in lading naar:

Keulen.	W. Vogel, Cöln N°. 14.
Frankfort.	J. Stumm, Frankfort N° 14.
Mannheim.	F. Kroell, Stolzenfels.
	W. A. van der Poll, Europa.
Maintz.	B. Kirschreiber, Maintz N°. 5.
Dusseldorp en Duisburg.	W. Kautz, Niederrhein N° 3.
Urdingen.	A. J. Hoorn, Vrouw Hendrika.

AMSTERDAM, 21 Februarij, vertrokken naar:

Keulen.	J. C. Wilson, Cöln N°. 18.

Rijnhoogte ARNHEM, 21 Febr. 1 el 7 p. 8 duim.
KEULEN, 21 " 7 vt. 7 "

Advertentiën.

(2340) Tegen gemoetkoming van f 50.— voor het eerste jaar, wordt gevraagd een **Jongeling**, van de R. K. Godsdienst, tusschen de 15 en 18 jaren, voor het **Loopende Kantoorwerk**, in eene drukke Winkelzaak, met het vooruitzigt om later als **Bediende** geplaatst te worden. Adres letter R. C. aan het Bureau dezer Courant.

Men vraagt tegen primo April of vroeger, een **R. C. Secondant**, tegen genot van Inwoning en Salaris naar bekwaamheid. Adres letter B. bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN, Breedestraat te Leyden. (2344)

COCOS-ZEEP.

DEZE ZEEP schuimt sterk, reinigt oogenblikkelijk, ontneemt alle scherpte aan de huid, maakt haar zacht en blank en geeft haar een jeugdig frisschen tint. Men koopt een groot stuk voor 15 Ct.

Bij het wasschen van gekleurde Goederen en Zijden en Wollen Stoffen, doet zij, van eene zuiverder en minder scherpe loog bereid, de kleuren minder aan en maakt de wol niet hard.

De goede echte soort van het **VERKOOPHUIS**, heeft den naam H. KERKHOFF zoowel op de Zeep als op het Etiquet. Zij onderscheidt zich bovendien van de nagemaakte soorten door hare witte en doorschijnende kleur, door droogte en hardheid in het gevoel. De nagemaakte gelijken in kleur en gevoel veel op eene vetkaars.

Wij verzoeken den Dépôthouders instantelijk hunne Kalanten op deze bijzonderheden opmerkzaam te maken.

Het **PERSISCH INSECTENPOEDER** doodt oogenblikkelijk Weegluizen, Vlooijen, Motten, Bladluizen, Mieren en alle andere ongedierten. Wij verkoopen het in zakjes voor 50 Cents.

Portman'sche Politoer of **Wrijfwas** met gebruiksaanwijzing. Het Fleschje kost 15 Cent.

Brabänders Chocolade-Koekjes met wormafdrijvende zelfstandigheden, zijn uitmuntend in hunne werking en worden gaarne door de Kinderen genomen.

De Geneesheeren BEIJER, GEERLING, HOPMAN en FAHRMEISTER hebben ze met het beste gevolg aangewend en spreken er met veel lof van. Zij kosten 40 Cents het doosje.

Het gunstig bekende **Schumachers Poetspoeder**, dat het spoedigst en op de gemakkelijkste wijze het Metaal schoonmaakt, is weder voorhanden.

BRABÄNDERS **STIJFSELGLANS** doet het IJzer glad en gemakkelijk over het goed heenloopen en het krijgt eenen mooijen glans. Een zakje kost 13 Cents.

De nieuwe **MINERALE LIJM** is kleurloos, doorschijnend als glas en hecht het gebroken voorwerp, het zij van Porcelein, Glas, Hout, Marmer, IJzer of ander Metaal, zoo stevig aan elkander, dat het eer op eene andere plaats, dan op de gelijmde breken zal. Een Fleschje kost 30 Cents.

Het **VLEKKENWATER** neemt alle mogelijke vetvlekken weg uit Zijden, Wollen en andere Stoffen, zonder de kleuren in het minst te veranderen. Prijs per Flacon 40 Cent, Groote Flesch f 1.

Verkoophuis en de bekende Depôts. (2345)

Iemand in het vak van **Goud, Zilver, Horologien**, enz. enz., zoekt langs dezen weg een **R. C. JONG MENSCH** als **Deelgenoot** en in staat een klein Kapitaaltje tot betere doorzetting te kunnen aanbrengen. Diegene, welke geheel of ten deele het vak van Horologiemaker kundig is, zal het meeste in aanmerking komen. Lett. B. *franco* aan den Uitgever dezer Courant. (2343)

Manufacturen.

Een **Jong Mensch**, zeventien jaren gepasseerd, in het Fransch en Duitsch vrij goed geleerd, met het Engelsch niet onbekend, wenscht in een Winkel of Magazijn als **Bediende** goed geplaatst te zijn, al trekt hij eerst geen cent. Adres *franco* brieven onder letter O. bij den Boekhandelaar J. W. MEIJER, Bakkerstraat te Arnhem. (2342)

AANBESTEDING.

Het R. Kath. Parochiaal Kerkbestuur aan den *Moerdijk*, zal op *Maandag den Vijfden Maart* 1860, des middags ten twaalf ure, in het Logement van de Erven M. VAN LOMMEL aan den Moerdijk, bij enkele Inschrijving in geslotene briefjes aan den minst inschrijvende, aanbesteden:

Het Bouwen van eene Kerk en Pastorie met de levering van al de daartoe benoodigde Materialen.

Het Bestek en de Voorwaarden zullen ter lezing liggen in de navolgende Logementen en Koffijhuizen:

Te *Rotterdam*, bij VRIJHOEF, Nederlandsche Wapen, en bij LEIGRAAFF, Stads Herberg, aan 't Nieuwe Werk.
" *Dordrecht*, bij BOUDIER, Belle Vue.
" *'s Bosch*, HENDRIKS, het Groenhuis.
" *Breda*, bij L. VERMEEREN, in de Beurs.
" *Tilburg*, bij BOTERMANS, Gouden Zwaan.
" *Oosterhout*, bij VAN DE CORPUT, in de Koppelpaarden.
" *Oudenbosch*, bij MIDDELAAR.
" *Werkendam*, bij RITMEESTER, en aan den *Moerdijk*, bij de Erven M. VAN LOMMEL,

alwaar *acht* dagen vóór de Aanbesteding de noodige inlichtingen zijn te bekomen; op *Zaturdag den derden Maart*, 's morgens ten tien ure des Voormiddags, zal de Aanwijzing *in loco* gedaan worden.

Het Bestek is voor Een Gulden te verkrijgen bij de Erven M. VAN LOMMEL, aan den Moerdijk en bij den Heer HERMANS, Boekhandelaar te Breda. (2335)

DE PILLEN VAN HOLLOWAY. Hoesten voornamelijk het drooge hoesten meermalen veroorzaakt, door eenen slechten toestand van de maag en de lever, wordt dikwijls zeer verzacht door eene enkele dosis van die buitengewone pillen. Indigestie, of ongesteldheid der maag is somtijds vergezeld van eenen kugchenden hoest, ook is de hoest een teeken van het verteren des levers. In dergelijke gevallen geven geneesheeren vrij algemeen kwik preparaten middelen even zoo nutteloos als gevaarlijk, sedert dat eene kleine dosis of in sommige gevallen eene grootere hoeveelheid van pillen van Holloway nooit falen om zoowel de oorzaak en bij gevolg het moeijelijk hoesten zelfs weg te nemen. De versterkende invloed van dit middel op zwakke gestellen is inderdaad bewonderingswaardig.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volg:

Doosjes Pillen à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 6.75, f 13.50, f 20.50.

Potjes Zalf à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 7.05, f 13.85, f 22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij de Heeren ADAMA, Apothekers, Utrechtschestraat, Y No. 251 en Nieuwendijk, L No. 78, als Dépôthouders te *Amsterdam*, bij L. J. GROOTENDORST, dépôthouder te *Utrecht*; G. VERHAART, dépôthouder te *Friesland* en bij STRAATMAN, hoofd-dépôthouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen* Strand 244 *Holloway's Etablissement.* (2166)

De Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN berigt bij deze HH. Inteekenaars, dat eerstdaags door hem zal verzonden worden

DE JAARGANG 1859
DER
GEWIJDE KUNSTPLATEN.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN Drukker en Uitgever